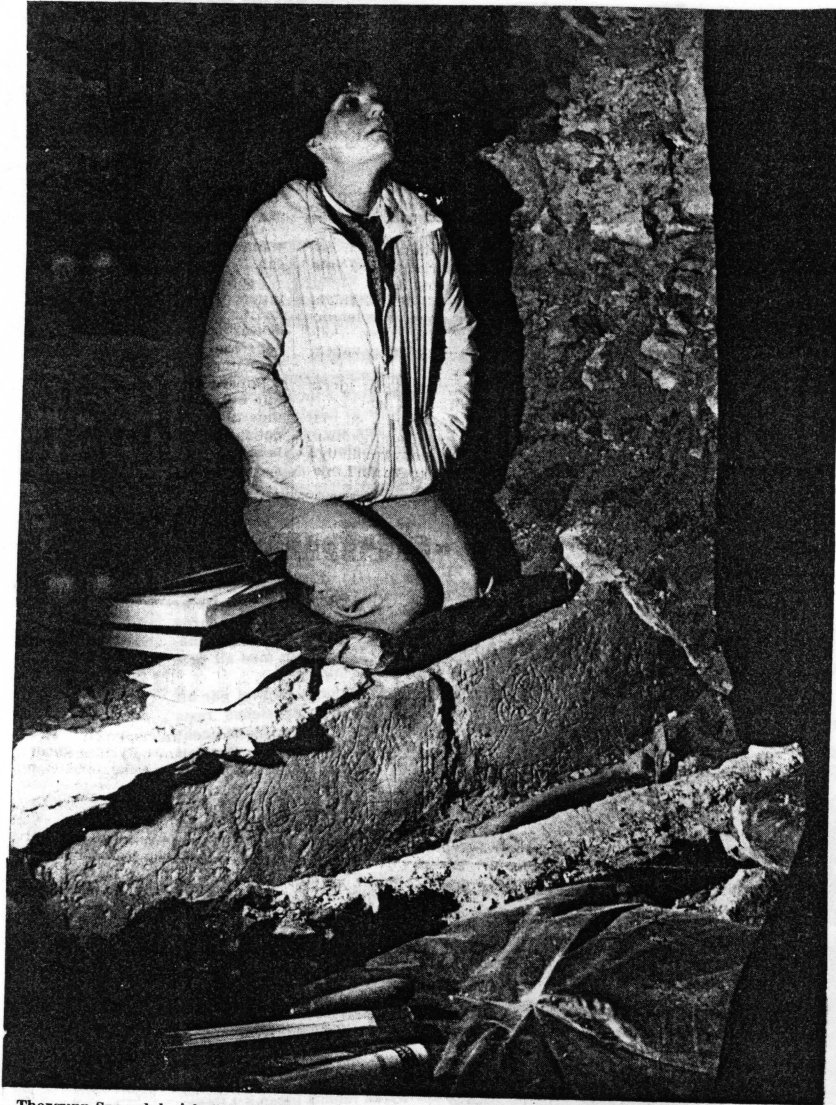

Sensationellt fynd i S:t Hans av återanvänd vikingatida runsten

Thorgunn Snaesdal på knä framför graven med runstenar som sidohällar. De ristade runorna är av gotländsk form och namnen som finns i slingorna är gotländska.

VAR GOD VÄND!

Men risk att fyndet flyttas till Stockholm!

— AV INGER HAMMAR —

... reste kummel efter Hailkair sin far och Thorlaiver reste sten... läser Helmer Gustafsson från Runverket i Stockholm.

Hans kunniga fingrar följer de fint ristade runorna och välformade drakslingorna på stenen som påträffats vid utgrävningarna av S:t Hans kyrkoruin.

— Runstensfyndet i S:t Hans är sensationellt, konstaterar Helmer Gustafsson. Dels minner denna kristna sten om ett gotländskt Visby på 1000-talet.

— Dels är det unikt att en runsten från vikingatid återanvänts som sidohällar i en grav från 1400-talet. Något liknande har inte varit känt tidigare.

— Eftersom gravsättningen skett inne i kyrkan kan man nog räkna med att det är en man som ligger begravd med runstenen eller runstenarna som kista, tror Thorgunn Snaedal som kommer från Runverket.

Uppställd i Visby

Att den unika runstenen stått uppställd i Visby under vikingatid är troligt, menar Runverkets personal. Alternativet skulle annars vara att stenen transporterats till S:t Hans på 1400-talet.

— Vidare forskning får ge svar på alla frågor som kommer, säger Helmer Gustafsson. Det

gäller inte bara var stenen stått innan den användes som gravhäll, utan också mer exakt vad som står skrivet på den.

Har arkeologerna tur finns hela den ursprungliga stenen bevarad. Visserligen är den delad, men man hoppas på att kunna rekonstruera den.

Till museum

— Äntligen kan den återställas som grav i museet eller också, om den är fullständig, ställas upp som den såg ut från början, funderar Helmer Gustafsson.

— Men om den ska visas på Gotland eller i Stockholm, det går inte att säga säkert ännu. Det naturligaste vore förstås att ställa ut stenen i Visby.

Hittills har de runkunniga arkeologerna identifierat 90 runor på stenen från S:t Hans. Då är ändå bara hälften av hällarna framtagna. Först om ett par månader räknar man med att hela graven är utgrävd.

— Av runorna som nu går att läsa framgår att stenen rests av flera människor, bland annat finns mansnamnet Thorleif nämnt, men av allt att döma är också kvinnor med. Troligen är stenen rest av barnen till minnet av fadern, säger Helmer Gustafsson.

Kristna vikingar

Sannolikt restes den unika runstenen i Visby på 1000-talet av kristna gotlänningar. Runorna som använts har gotländska former och namnen som ristats är gotländska.

— Runstenen är ett viktigt fynd som visar på gotlänningar i Visby innan tyskarna kom. Men den styrker inte teorin om att en äldre kyrka, kanske en stavkyrka funnits innan S:t Hans romanska och gotiska kyrkobyggnader.

Av allt att döma har runstenen från början varit omkring 70 centimeter bred och cirka 170 centimeter hög. Med fina linjer har en skicklig vikingatida ristare tecknat runor och drakslingor i den slipade kalkstenshällen.

— Förutom de ursprungliga runorna har någon klottrat runor, bland annat skiljetecken på stenen. Det måste också undersökas, liksom om det finns några spår av färg kvar på stenen, påpekar Helmer Gustafsson.

— Ett sensationellt fynd, vi har aldrig sett något liknande sade Thorgunn Snaedal och Helmer Gustafsson från Runverket.

I går var de i Visby för att närmare studera den unika runsten som arkeologen Eric Swanström grävt fram i S:t Hans kyrkoruin i Visby.